

סדר הלימוד ליום ט טבת [יום 98 בשנה]

וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגִבְרַת יִשְׂרָאֵל. כַּאֲשֶׁר יָרִים – שְׂזַקֵּף יָמִין
עַל שְׂמָאל, וְהִתְכַּוֵּן בְּפָרִישַׁת יָדָיו. וְגִבְרַת יִשְׂרָאֵל – יִשְׂרָאֵל
שְׁלֹמֶעֱלָה (תּוֹפְאָרַת). וְכַאֲשֶׁר יִנִּיחַ יָדוֹ וְגִבְרַת עֲמֶלֶק – בְּשַׁעַת שִׁישְׂרָאֵל
לְמַטָּה שׁוֹכְכִים בְּתַפְלָתָם, לֹא יִכּוּלִים יָדֵי מֹשֶׁה לְעַמֵּד בְּזִקְיָפוֹת, וְגִבְרַת
עֲמֶלֶק. מִכָּאֵן לְמַדְנֹו, אֵף עַל פִּי שֶׁהִכְהִין פּוֹרַס אֶת יָדָיו בְּקִרְבָּן כְּדֵי
לְתַקֵּן אֶת עֲצָמוֹ בְּכֹל – יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לְהַמְצִיא עִמּוֹ בְּתַפְלוּתֵיהֶם.

שְׁנִינֹו, בְּקִרְבַּת הַזֶּה שֶׁל עֲמֶלֶק, נִמְצְאוּ עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וְלִכְּן וַיְהִי
יָדָיו אֲמוֹנָה, בְּאֲמוֹנָה כְּרָאוּי. וַיְהִי יָדָיו אֲמוֹנָה, וַיְהִי יָדָיו הָיָה
צָרִיף לְהִיּוֹת! אֲלֵא מִשּׁוּם שֶׁהִכֵּל תְּלוּי בְּיָמִין כְּתוּב וַיְהִי. וְכְתוּב יָדָיו
מִשּׁוּם שֶׁהוּא עָקַר הַכֹּל. וְכְתוּב (שְׁמוֹת טו) 'מִיָּנֶף ה' נֶאֱדָרִי בְּכַח יְמִינֶךָ
ה' תִּרְעֵץ אוֹיֵב.

וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה כְּתֹב זֹאת זְכָרוֹן בְּסֵפֶר וְגו'. בֹּא רֵאָה מֶה כְּתוּב
לְמַעְלָה? וַיַּחְלֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עֲמֶלֶק וְאֶת עִמּוֹ לְפִי חֶרֶב.
וַיַּחְלֵשׁ? וַיְהַרְגֵהוּ צָרִיף לְהִיּוֹת! אֲלֵא וַיַּחְלֵשׁ כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (ישעיה יד)
חֹלֵשׁ עַל גּוֹיִם. יְהוֹשֻׁעַ הָיָה חֹלֵשׁ עֲלֵיהֶם, וְאוֹתָהּ חֶרֶב נִקְמַת נֶקֶם
בְּרִית הוֹרְגַת אוֹתָם, שְׁכְּתוּב לְפִי חֶרֶב, כְּמוֹ שְׁנֹתְבָאָר.

כְּתֹב זֹאת זְכָרוֹן, זֹאת דְּוִקָא. וְשִׁים בְּאֲזֵנֵי יְהוֹשֻׁעַ, שֶׁהָרִי הוּא עֶתִיד
לְהַרְגֵם מְלָכִים אַחֲרֵיכֶם. כִּי מַחָה אֲמַחָה, מַחָה – לְמַעְלָה, אֲמַחָה
– לְמַטָּה. זְכָר – זְכָרוֹן שֶׁל מַעְלָה וּמַטָּה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתוּב כִּי מַחָה אֲמַחָה, וְכְתוּב (דברים כה) תִּמְחָה אֶת
זְכָר עֲמֶלֶק. אֲלֵא, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אַתֶּם מַחוּ אֶת זְכָרוֹנוֹ
לְמַטָּה, וְאֲנִי אֲמַחָה אֶת זְכָרוֹנוֹ לְמַעְלָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, עֲמֶלֶק הִבִּיא עִמּוֹ עַמִּים אַחֲרָיִם, וְכֻלָּם פְּחָדוֹ לְקִרְבַּת
לְיִשְׂרָאֵל חוּץ מִמֶּנּוּ, וְלִכְּן יְהוֹשֻׁעַ הָיָה חֹלֵשׁ עֲלֵיהֶם. רַבִּי יִיסָא
אָמַר, וַיַּחְלֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ, שֶׁשָּׁבַר אֶת כַּחַם מְלַמְעָלָה.

וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ ה' נְסִי. וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ – כְּנִגְדֵי אוֹתוֹ
שְׁלֹמֶעֱלָה. וַיִּקְרָא שְׁמוֹ – אוֹתוֹ מֹשֶׁה (אוֹתוֹ מִזְבֵּחַ) – ה' נְסִי. מֶה זֶה
ה' נְסִי? מִשּׁוּם שֶׁנֶּקֶם אֶת נִקְמַת אוֹתוֹ רִשָּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל.
וַיִּמְאוּתוֹ הַזְּמַן נִקְרָא חֶרֶב נִקְמַת נֶקֶם בְּרִית.

רבי יוסי אָמַר, וַיֵּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ, מִזְבֵּחַ לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם. וַיִּקְרָא שְׁמוֹ, שֶׁל מִי? אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, שְׁמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ מִזְבֵּחַ. ה' נָסִי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְשֵׁם נִסְהוּ. וְהִכַּל דְּבַר אֶחָד, עַל שִׁישְׁרָאֵל נִפְרָעוּ וְהִתְגַּלְּהָ אוֹתוֹ אוֹת בְּרִית הָרָשָׁם הַקְּדוֹשׁ. מִכָּאֵן לְמִדְּנוּ, שְׁכִינָן שְׁנַמּוּל בְּנוֹ שֶׁל אָדָם וְהִתְגַּלְּהָ בּוֹ הָרָשָׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁל הַבְּרִית, הוּא נִקְרָא מִזְבֵּחַ לְכַפֵּר עָלָיו, וּמָה שְׁמוֹ? ה' נָסִי.

כְּמוֹ זֶה יַעֲקֹב בָּנָה מִזְבֵּחַ, שְׁכָתוּב (בראשית לג) וַיִּצַּב שֵׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. לְמִי? לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא מִזְבֵּחַ. וּמָה שְׁמוֹ? אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.

אָמַר רבי יוסי, מָה שְׁכָתוּב (שמות כד) וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְגו', וְכִי מִי יָכוֹל לְרַאוֹת אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהָרִי כְתוּב (שם לג) כִּי לֹא יֵרָאֵי הָאָדָם וְחִי, וְכָאֵן אָמַר וַיִּרְאוּ? אֵלָּא שֶׁהִתְגַּלְּתָה עֲלֵיהֶם הַקֶּשֶׁת בְּגוֹנִים מְאִירִים. וְכֵן שְׁנִינּוּ, כֹּל מִי שֶׁמְסַתְּפֵל בְּקֶשֶׁת, כְּמִי שֶׁמְסַתְּפֵל בְּשָׂכִינָה, וְאָסוּר לְהִסְתַּפֵּל בְּשָׂכִינָה.

וְעַל זֶה אָסוּר לְאָדָם לְהִסְתַּפֵּל בְּאֶצְבָּעוֹת הַכַּהֲנִים בְּשַׁעַת שְׁפוֹרָשִׁים יְדֵיהֶם. אָסוּר לְהִסְתַּפֵּל בְּקֶשֶׁת. אִיזוֹ קֶשֶׁת? אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּקֶשֶׁת סֶתֶם. אָמַר לוֹ, מָה זֶה בְּקֶשֶׁת סֶתֶם? אָמַר לוֹ, בְּקֶשֶׁת שְׁלֹמְעָלָה, וּבְקֶשֶׁת שְׁלֹמֹתָה.

בְּקֶשֶׁת שְׁלֹמְעָלָה, בְּגוֹנִיָּה. שְׁכָל מִי שֶׁמְסַתְּפֵל בְּגוֹנִיָּה, כְּאִלוֹ מְסַתְּפֵל בְּמְקוֹם עָלְיוֹן, וְאָסוּר לְהִסְתַּפֵּל בּוֹ, שְׁלֹא יַעֲשֶׂה קְלוֹן בְּשָׂכִינָה. קֶשֶׁת שְׁלֹמֹתָה מָהִי? אוֹתוֹ אוֹת הַבְּרִית שֶׁנֶּרְשָׁם בְּאָדָם, שֶׁל מִי שֶׁמְסַתְּפֵל בּוֹ, עוֹשֶׂה קְלוֹן לְמַעְלָה.

אָמַר רבי יצחק, אִם כֵּן, הָרִי כְתוּב (בראשית כד) שֵׁים נָא יְדָךְ תַּחַת יְרֵכִי, שֶׁהִיָּה מְשַׁבֵּיעַ אוֹתוֹ בְּאוֹת הַזֶּה. אָמַר לוֹ, הִנֵּחַ לְאֲבוֹת הָעוֹלָם, שְׂאִינָם כְּשֶׁאָר בְּנֵי הָעוֹלָם. וְעוֹד, שֵׁים נָא יְדָךְ תַּחַת יְרֵכִי כְתוּב, וְלֹא כְתוּב רְאֵה תַּחַת יְרֵכִי. לָכֵן אָסוּר לְהִסְתַּפֵּל בְּקֶשֶׁת סֶתֶם, כְּמוֹ שֶׁשְׁנִינּוּ.

לְמִדְּנוּ, וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִתְגַּלְּתָה עֲלֵיהֶם הַקֶּשֶׁת בְּגוֹנִים הַיְּפִים מְאִירִים, לוֹהֲטִים לְכָל עֵבֶר, מִשְׁמַע שְׁכָתוּב וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא כְתוּב וַיִּרְאוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אוֹר הַמְּנוֹרָה שֶׁל הַשְּׂכִינָה, וּמָה הוּא? אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא נֶעַר, שֶׁמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַשְּׂכִינָה בְּמִקְדָּשׁ, וְלָכֵן "אֵת" דְּוָקָא.

וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לְבַנַּת הַסְּפִיר, שֶׁנֶּרְשָׁם בּוֹ תַּחַת מְקוֹמוֹ לְבַנָּה אַחַת מֵאוֹתָם לְבָנִים שֶׁהָיוּ בּוֹנִים בְּמִצְרַיִם, שֶׁשָּׁנִינוּ, אֲשֶׁר אַחַת הוֹלִידָה בְּמִצְרַיִם, וְהָיוּ בָּאִים שָׂרֵי פְרָעָה, וְהִכְנִיסָה אוֹתוֹ בְּלְבָנָה אַחַת, וּבָא פֶסֶד יָד וְאָחָז אוֹתוֹ, וְנִרְשָׁם תַּחַת רַגְלֵי הַשְּׂכִינָה, וְעוֹמֵד לְפָנָיו, עַד שֶׁנִּשְׂרַף בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שְׁלֹמֹה, שֶׁכְּתוּב (איכה ב) וְלֹא זָכַר הַדָּם רַגְלָיו.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, לְבַנַּת הַסְּפִיר – אוֹר הַסְּפִיר, מִפְּתַחוֹת יַיִן הָרַקַּח חֲקוּקִים עֲלִיוֹנִים שֶׁל מַעְלָה שְׁלוֹהֵטִים לְשִׁבְעִים וּשְׁנַיִם עֶבְרִים, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (ישעיה נד) וַיִּסְדְּתִיךָ בְּסַפִּירִים. וְכַעֲצָם הַשָּׁמַיִם, מֵהַ זֶה כַּעֲצָם הַשָּׁמַיִם? אָמַר רַבִּי אַבְא, מָה (שמות כד) עֲצָם הַשָּׁמַיִם חֲקוּק בְּשִׁבְעִים וּשְׁנַיִם עֲנָפִים פּוֹרְחִים לוֹהֵטִים לְכָל עֵבֶר, אִף כִּאֲן הִמְרָאָה שֶׁל אוֹתוֹ עֲצָם הַשָּׁמַיִם כְּמִרְאָה הַשָּׁמַיִם מִמֶּשׁ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הַכֹּל נִרְשָׁם בְּאוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁל מִרְאָה שֶׁנִּחְקַק מִצַּד הַשְּׂכִינָה.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, אִם כֶּף, וְהָרִי הֵם שְׁשִׁים סָבִיב הַשְּׂכִינָה, שֶׁכְּתוּב (שיר ג) שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ. אָמַר לוֹ, כֶּף הוּא וְדָאִי, אֵלֹא אוֹתָם שְׁשִׁים מְאִירִים בְּשָׁנִים עֲשָׂר תַּחֲוּמִים, וְלֹא זְזִים מִסְּבִיבָה לְעוֹלָמִים. שֶׁשָּׁנִינוּ, שְׁנַיִם עֲשָׂר תַּחֲוּמִים חֲקוּקִים עֲלִיוֹנִים עָלוּ בְּמִשְׁקַל, בְּעֵץ קְדוֹשׁ גָּדוֹל וְחִזָּק, וְכֹלָם מְאִירִים בְּגִבְרָה, כְּשֶׁמִּתְחַבֵּר בְּמִלְךָ. וְזֶהוּ עֲצָם הַשָּׁמַיִם, עֲצָם הַשָּׁמַיִם מִמֶּשׁ. וְכֹל אוֹתָם הַשְּׂכִיבִים הַמְּאִירִים, מְאִירִים בּוֹ בְּאוֹר הַגְּבִירָה.

וְשָׁנִינוּ, הָאוֹר שֶׁל הַשְּׁשִׁים הִלְלוּ שֶׁסְּבִיבָה, רְשׁוּמִים בּוֹ בְּאוֹתוֹ נַע"ר, וְקוֹרְאִים לָהֶם שְׁשִׁים מְכוֹת אֵשׁ, שֶׁמִּתְלַבֵּשׁ בָּהֶם מִצַּד הַשְּׂכִינָה, לוֹהֵטִים בְּדִין. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ.

שָׁנִינוּ, וַיִּבֶן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ, כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ. וַיִּקְרָא שְׁמוֹ ה' נְסִי, ה' נְסִי מִמֶּשׁ. לָמָּה? מִשּׁוּם שֶׁעֲמֵלֵק לָקַח כָּל אוֹתָם מִהוֹלִים שֶׁלֹּא נִפְרָעוּ, וּמִלְ אוֹתָם וְזָרַק אוֹתָם לְמַעְלָה, וְאָמַר: טַל מֵהַ שְׂרָצִית בּוֹ. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה מֵהַ כְּתוּב? וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כֶּסֶף יָהּ מִלְחָמָה לָהּ בְּעֵמֶלֵק מִדֶּר. מִדֶּר דֶּר חֲסָרִים, מִהַדְיָרִים שֶׁל מַעְלָה וּמִהַדְיָרִים שֶׁל מִטָּה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, בְּכָל הַדּוֹרוֹת שֶׁבָּאִים לְעוֹלָם, אֵין לָךְ דּוֹר שֶׁאֵין בּוֹ מֵאוֹתוֹ זָרַע רַע, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹרֵךְ בָּהֶם קָרֵב. רַבִּי יִצְחָק אָמַר (מהדיור שלמטה לדיור שלמעלה), וְעַלֵּיהֶם כְּתוּב (תהלים

קד) יתמו חטאים מן הארץ וגו'. מן הארץ - בעולם הזה ובעולם הבא. באותו זמן כתוב, ברכי נפשי את ה' הללויה.

פְּרִישַׁת יְתָרוֹ (דף סו' ע"א - דף צד ע"א)

וַיִּשְׁמַע יְתָרוֹ כִּהֵן מִדֵּין חַתָּן מֹשֶׁה אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יְגוֹ'.

רבי חזקיה (רבי אלעזר) פתח ואמר, (ויקרא ט) וישא אהרן את ידו. כתוב ידו אחת, משום שצריך להרים ימין על שמאל, והרי בארנו הסוד.

מצאנו בספרו של שלמה המלך, שכל מי שמרים ידו למעלה, והם אינן בתפלות ובקשות, זהו אדם שמתקלל מעשרה שליטים ממנים, והם עשרה שליטים אשר היו בעיר. אלו אותם עשרה שממנים על פרישת הידים למעלה לטל אותה תפלה או אותה ברכה, ונותנים בה כח להתכבד השם הקדוש, ומתברך מלמטה. כיון שמלמטה מתברך מאותה פרישת הידים למעלה, אז מתברך מלמעלה, ומתכבד מכל הצדדים.

ואלו עשרת הממנים מזמנים לטל מאותן ברכות שלמעלה, ולהוריק למטה, ולברך את אותו שמברך אותו, שכתוב (במדבר ו) ואני אברכם.

ולכן ישמר האדם בשעה שמרים ידיו למעלה להיות בתפלה או בברכות או בבקשה, ולא ירים ידיו לחנם, משום שעשרה הללו מזמנים ומתעוררים אל אותה פרישת ידים. ואם זה לחנם, אותם העשרה מקללים אותו במאתים ארבעים ושמונה קללות. וזהו שכתוב בו (תהלים קט) ויאֵהב קללה ותבואֶהוּ.

ואז רוח טמאה שורה על אותם הידים, שהוא דרכו לשרות על מקום ריק, וברכה לא שורה במקום ריק. ועל זה (שמברך אותו. ואם הם מתעוררים אל אותו פורש הידים והם לחנם - מקללים אותו במאתים וארבעים ושמונה קללות, ואז רוח טמאה שורה על אותן ידים, שדרכה לשרות על מקום ריק. משום כך יזהר האדם בשעה שמרים ידיו למעלה או בברכות או בתפלה ולא ירים ידיו לחנם. ועל זה) כתוב (בראשית יד) הֲרַמְתִּי יָדִי אֶל ה' אֵל עֵלְיוֹן, שמתרגמים: בתפלה.

ובפרישת הידים הזאת יש סודות עליונים. בשעה שנפרשים ומזדקפים למעלה, מכבד האדם את הקדוש ברוך הוא בכמה סודות עליונים. וראוי ליחד סוד של עשר האמירות כדי ליחד

את הכל, ולברך את השם הקדוש כראוי. וראוי ליחד את סוד המרכבות הפנימיות והמרכבות החיצוניות כדי שיתברך השם הקדוש בכל הצדדים, ויתיחד הכל כאחד, מעלה ומטה.

פְּתַח וְאָמַר, (שמות כג) ולא יראו פני ריקם. זהו סוד של זקיפת האצבעות, כשזוקף אותם האדם למעלה, שצריך שלא לזקף בריקנות, אלא בתפלה ובבקשות ובברכות. ועל זה ולא יראו פני ריקם. לא כתוב ולא יראו לפני, אלא פני, סוד של זקיפת האצבעות שלא צריך לזקפם לחנם, כמו שנתבאר.

עֲשֵׂרָה שְׁלִיטִים שְׁאֲמַרְנוּ הֵם עֶשֶׂר אֲמִירוֹת לְמִטָּה, בסוד (בסוד עשרה שליטים ממנים שאמרנו, אלו ממנים למטה בסוד) של האותיות הרשומות כמו שלמעלה, ואלה עומדים בראשונה על אותה זקיפת אצבעות, ובה נאחז למעלה כל צד הקדשה להרים, אז כל הצדדים האחרים כלם מתכופפים ומודים למלך הקדוש.

בֵּא וּרְאֵה, בסוד של קדשה (של השם הקדוש) הוא מלך וכהן ומשמש תחתו (בסוד של קדשה), בין למעלה בין למטה. יש מלך למעלה, שהוא סוד של קדש הקדשים, והוא מלך עליון, ותחתיו יש כהן, סוד של אור ראשון, שמשמש לפניו, וזהו כהן שנקרא גדול, צד הימין. **יֵשׁ מֶלֶךְ לְמִטָּה** שהוא כמו אותו מלך עליון, והוא מלך על הכל שלמעלה, ותחתיו יש כהן שמשמש אותו, סוד של מיכאל כהן גדול, שהוא לימין, (ודאי בצד הקדשה יש מלך וכהן) וזהו סוד האמונה השלמה, צד הקדשה.

בְּצַד הָאֲחֵר, שאינו צד הקדשה, יש סוד שהוא מלך, והרי בארנו שנקרא מלך זקן וכסיל, ותחתיו יש כהן און, וזהו סוד הכתוב (הושע יב) ויאמר אפרים אך עשרתי מצאתי און לי. משום שכח זה שולט על אותו מעשה שעשה ירבעם. ואלמלא שנמצא כח זה, לא יכל להצליח באותו מעשה.

סוּד הַדָּבָר – בשעה שהמלך הזה והכהן הזה נכפים, ונשברו, אז נכפים כל יתר הצדדים ומודים לקדוש ברוך הוא, ואז הקדוש ברוך הוא שולט לבדו מעלה ומטה, כמו שנאמר (ישעיה כ) ונשגב ה' לבדו ביום ההוא.

כְּמוֹ זה וסוד זה ממש עשה הקדוש ברוך הוא בארץ, ששבר מלך זקן וכסיל, וזהו פרעה. בשעה שבא משה לפרעה ואמר (שמות

ה) אֱלֹהֵי הָעֶבְרִים נִקְרָא עֲלֵינוּ, פָּתַח וְאָמַר, לֹא יָדַעְתִּי אֶת ה'. וְרָצָה
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂיִתְכַבֵּד שְׁמוֹ בְּאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁהוּא נִכְבָּד לְמַעְלָה.
כִּיּוֹן שֶׁהִלָּקָה אוֹתוֹ וְאֵת עַמּוֹ, בָּא וְהוֹדָה לוֹ לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְאַחַר נִשְׁבַּר וְנִכְפָּה אוֹתוֹ כִּהְיָ אֹן, יִתְרוֹ, שְׁמִשְׁמֵשׁ תַּחְתָּיו, עַד שְׁבָא
וְהוֹדָה לוֹ לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאָמַר, בְּרוּךְ ה' אֲשֶׁר הִצִּיל
אֶתְכֶם וְגו', עִתָּה יָדַעְתִּי כִּי גְדוֹל ה' וְגו'. וְזֶהוּ כִּהְיָ אֹן, צַד הָאֲחֵר,
שֶׁהוּא צַד שְׂמָאל. וְזֶהוּ סוּד שְׂאֲמָרָה רַחֵל, כְּשֶׁרָאָתָה שֶׁהִיא מֵתָה, כְּמוֹ
שְׁכָתוֹב (בְּרַאשִׁית לָהּ) בֶּן אוֹנִי. וְלִכֵּן מֵהֵר (הוֹדָה) יַעֲקֹב וְאָמַר בֶּן יָמִין, וְלֹא
בֶּן אוֹנִי. צַד יָמִין, וְלֹא צַד שְׂמָאל.

וּכְיוֹן שְׂאוֹתוֹ מִלֶּךְ וְכֵהֵן הוֹדוּ לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִשְׁבְּרוּ לְפָנָיו, אֶז
הַתְּעֵלָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכַבּוּדוֹ עַל הַכֹּל, מַעְלָה וּמַטָּה. וְעַד
שֶׁהַתְּעֵלָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכַבּוּדוֹ, כְּשֶׁהוֹדוּ אֱלֹה לְפָנָיו, לֹא נִתְּנָה
תּוֹרָה עַד לְאַחַר שְׁבָא יִתְרוֹ, וְהוֹדָה וְאָמַר, עִתָּה יָדַעְתִּי כִּי גְדוֹל ה' מִכֹּל
הָאֱלֹהִים. בְּרוּךְ ה' אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם וְגו'. אֶז הַתְּעֵלָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּכַבּוּדוֹ מַעְלָה וּמַטָּה, וְאַחַר כֵּן נִתְּן תּוֹרָה בְּשַׁלְמוֹת, כְּשֶׁשְׁלֹטוֹנוֹ
עַל הַכֹּל.

רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (תהלים 10) יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים
בְּלִם. בֹּא וּרְאֵה, דָּוִד הַמֶּלֶךְ קָם וְשָׁבַח וְהוֹדָה לְמֶלֶךְ הַקְדוֹשׁ,
וְהוּא הִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה בְּאוֹתָהּ שְׁעָה כְּשֶׁרוּחַ צְפוֹן הַתְּעוֹרָרָה וְהִיָּתָה
מִכָּה בְּאוֹתָם נִימֵי הַכְּנוּר, וְהַכְּנוּר הָיָה מְנַגֵּן וְאוֹמֵר שִׁירָה וְכו'. וְאִיזוֹ
שִׁירָה הוּא אָמַר?

בֹּא וּרְאֵה, בְּשְׁעָה שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְּעוֹרָר אֶל כָּל אוֹתָן
הַמְּרַכְבוֹת לְתַת לֵהֵן טָרֶף, כְּמוֹ שְׁבִאֲרֵנוּ שְׁכָתוֹב (משלי לא) וְתִקֵּם
בְּעוֹד לֵילָה וְתִתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחַק לְנַעֲרֹתֶיהָ, אֶז בְּלִם בְּשִׁמְחָה
פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים, (תהלים 10) אֱלֹהִים יַחַנְנוּ וְיִכְרְכְנוּ יָאֵר פָּנָיו אֶתְנוּ סֵלָה.
כְּשֶׁרוּחַ צְפוֹן מִתְּעוֹרָרָת וְיוֹרְדַת לְעוֹלָם, נוֹשֶׁבֶת וְאוֹמְרַת, לְדַעַת בְּאָרֶץ
דְּרָכָהּ בְּכָל גּוֹיִם יִשׁוּעֵתָהּ. בְּשְׁעָה שְׁמַנְגֵן הַכְּנוּר בְּאוֹתָהּ רוּחַ, פּוֹתַח
וְאוֹמֵר, יוֹדוּךָ עַמִּים בְּלִם. כְּשֶׁהָיָה דָּוִד קָם וּמִתְּעוֹרָר עָלָיו רוּחַ הַקְדוֹשׁ,
פָּתַח וְאָמַר, אָרֶץ נִתְּנָה יְבוּלָה יְכַרְכְנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ יְכַרְכְנוּ אֱלֹהִים
וְיִירָאוּ אוֹתוֹ כָּל אִפְסֵי אָרֶץ. כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ אֶת טוֹב הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מִלְמַעְלָה לְמַטָּה. אַחַר כֵּן בֹּא דָּוִד וְסִדֵּר אוֹתָם בְּרוּחַ הַקְדוֹשׁ כְּאֶחָד,

הסתכל בכל הכתוב הזה של הכנור, של שלמות וכבוד הקדוש ברוך הוא למעלה ולמטה.

בשעה ששאר העמים נכפים, הם באים ומודים לקדוש ברוך הוא. כיון שנכפים ומודים לו, אז משתלם כבוד הקדוש ברוך הוא מעלה ומטה. בשעה שבא משה לפרעה ואמר לו ה' אלהי העברים נקרא עלינו וגו', הוא פתח ואמר, לא ידעתי את ה'.

ורצה הקדוש ברוך הוא שיתכבד שמו בארץ, כמו שהוא נכבד למעלה. כיון שהלקה אותו ואת עמו, בא והודה לקדוש ברוך הוא, שכתוב ה' הצדיק. הוא שהיה מלך חשוב של כל העולם, כיון שהודה, אז כל שאר העמים הודו, שכתוב (שמות טו) אז נבהלו אלופי אדום.

בא יתרו, כמר עליון וגדול, ממנה גדול (של כל הממנים) של כל האלילים האחרים, והודה לקדוש ברוך הוא ואמר, עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים. אז התעלה והתכבד הקדוש ברוך הוא בכבודו מעלה ומטה, ואחר כך נתן תורה בשלמות, כששלטונו על הכל.

אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו, על זה כתוב (תהלים טו) יודוך עמים אלהים יודוך עמים כלם. בא רבי אלעזר ונשק ידו. בכך רבי אבא ואמר, (שם קג) כרחם אב על בנים. מי ירחם על רבי אלעזר וישלים דבריו, חוץ מאהבת מורנו? אשרי חלקנו שזכינו לשמע דברים אלו לפניו, שלא נבוש בהם לעולם הבא.

אמר רבי אבא, הרי כהן און לא כתוב ביתרו, אבל כהן מדין כתוב. אמר לו, הכל אחד. בתחלה חמיו של יוסף נקרא כהן און, ואחר כך חמיו של משה – כהן מדין. והכל סוד אחד. שהרי שני אלה, משה ויוסף, עומדים בדרגה של סוד אחד בסוד האות ו"ו, שני ווי"ם כאחד. ומה שנאמר כהן מדין, סוד זה אשת מדינים. (משה ויוסף בסוד אחד עומדים, וסוד זה ו"ו, שנים כאחד).

הרים ידיו על ראשו רבי אבא ובכה. אמר, אור התורה עולה עתה עד רום הרקיע של הפסא העליון, אחר שישתלק מורנו מהעולם, מי יאיר את אור התורה? אוי לעולם שישאר יתום ממך, אבל דברי רבנו יאירו בעולם עד שיבא מלך המשיח, ואז כתוב (ישעיה יא) ומלאה הארץ דעה את ה' וגו'.

וַיִּשְׁמַע יתרו כהן מדין. רבי חזקיה אמר, פסוק זה יש להתבונן בו, בתחלה כתוב את כל אשר עשה אלהים למשה, ואחר כך כתוב כי הוציא ה'. אלא סוד זה את כל אשר עשה אלהים, זה השם שהגן על משה ועל ישראל ולא זו מהם בגלות, ואחר כך השם העליון הוציא אותם ממצרים, שהרי השם הקדוש שהוציא אותם היה בסוד היובל.

דָּבָר אחר את כל אשר עשה אלהים למשה – כשנזרק לנהר, וכשהציל אותו מחרב פרעה, ואת ישראל עמו, שכתוב (שמות ט) **וַיִּשְׁמַע** אלהים את נאקתם. וכתוב (שם א) **וַכֹּאשֶׁר** יענו אתו כן ירבה וכן יפרץ.

וַיִּשְׁמַע יתרו כהן מדין. רבי יוסי פתח, (תהלים קיא) פדות שלח לעמו צוה לעולם בריתו קדוש ונורא שמו. מה שונה בכל שאר הפסוקים, שבכלם שתי תבות מאלפא ביתא, ובפסוק זה ושל אחריו שלש שלש? אלא כדי להשלים ששה צדדים באלפא ביתא הזו, זה כנגד שלש הגאלות של ישראל, חוץ מהגאלה הראשונה, פסוק אחר כנגד תורה נביאים וכתובים, והכל תלוי בחכמה הזו.

פְּדוּת שלח לעמו – כשגאל הקדוש ברוך הוא את ישראל מגלות מצרים ועשה להם נסים וגבורות. צוה לעולם בריתו – כשבא יתרו וקבלו הקדוש ברוך הוא וקרבו לעבודתו, ומשם התקרבו כל אותם גרים תחת כנפי השכינה. משם והלאה, קדוש ונורא שמו. שהרי אז התקדש שם הקדוש ברוך הוא, שהרי (מהצד האחר) מתקדש שם הקדוש, כשנשבר ונכפה הצד האחר, כמו שהיה ביתרו.

וַיִּשְׁמַע יתרו וגו', וכי יתרו שמע וכל העולם לא שמע, והרי כתוב (שמות טו) שמעו עמים רגזון?! אלא כל העולם שמעו ולא נשברו, והוא שמע ונשבר ונכפה מלפני הקדוש ברוך הוא וקרבו ליראתו.

רַבִּי אבא אמר, בכמה מקומות שנינו, שכל מה שעשה הקדוש ברוך הוא למעלה ולמטה – הכל אמת ומעשה אמת. ואין לך דבר בעולם שצריך אדם לדחותו ולנהג בו קלון, שהרי כלם מעשי אמת הם, והכל צריך בעולם.

שְׁהָרִי פעם אחת היה רבי אלעזר הולך בדרך, והיה הולך עמו רבי חזקיה. ראו נחש אחד. קם רבי חזקיה להרג אותו. אמר לו

רבי אלעזר, עזב אותו, אל תהרג אותו. אמר לו, והרי הוא דבר רע שהורג בני אדם. אמר לו לרבי חזקיה, והרי כתוב (קהלת י) אם ישך הנחש בלוא לחש. לא נושך הנחש את האדם עד שלוחשים לו מלמעלה ואומרים לו לך הרג את פלוני.

וְלַפְעָמִים כמו שעשה זה, כך גם מציל את האדם מדברים אחרים, ועל ידו מרחיש הקדוש ברוך הוא נס לבני אדם, והכל תלוי ביד הקדוש ברוך הוא והכל מעשי ידיו. וצריך אותם העולם. ואם העולם לא היה צריך אותם, לא היה הקדוש ברוך הוא עושה אותם. ולכן לא צריך אדם לנהג בהם קלון בדברי העולם. בדבריו ומעשיו של הקדוש ברוך הוא על אחת כמה וכמה.

פָּתַח ואמר, וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. וירא אלהים – זה אלהים חיים. וירא – שהסתכל להאיר להם ולהשגיח עליהם. את כל אשר עשה – הכל בכלל אחד, מעלה ומטה. והנה טוב – זה צד הימין. מאד – זה צד השמאל. והרי פרשוק, טוב – זה מלאך החיים. מאד – זה מלאך המות. והכל סוד אחד. סוד הוא לאותם שמתבוננים בסוד החכמה.

וירא אלהים את כל אשר עשה (בראשית א). בכל מעשה בראשית כתוב וירא אלהים כי טוב, וכאן – וירא אלהים את כל אשר עשה. אלהים למטה שולט על התחתונים, אלהים למעלה שולט על העליונים. זהו סוד של אלהים חיים, (דבר אחר, הכל הוא אלהים חיים) שמאיר ומדליק כל אותם מקורות עליונים ותחתונים, ומשם יוצאים כל אותם אורות להאיר.

תוספתא

במכסה שבמכסים נרשם רשם אחד שלא נראה ולא התגלה אותו רשם רשום ולא רשום. בעלי התבונה ועינים פקוחות לא יכולים לעמד בו. הוא קיום הכל. אותו הרשם הוא קטן, שלא נראה ולא התגלה. עומד ברצון לקים הכל. לקבל מה שמקבל ממה שאין בו רשם ולא רצון, שלא נראה.

אותו הרשם רוצה לכסות את עצמו, ועושה אותו לעצמו להטמן בו היכל אחד. אותו היכל מוציא אותו מעצמו, ומותח אותו במתיחה גדולה ורבה לכל הצדדים, מכבד אותו בלבושי כבוד, ופותח לו חמשים שערים.

לְפָנַי וְלִפְנֵי נִטְמָן וְנִגְנָז אוֹתוֹ רָשָׁם. כִּיּוֹן שְׁנִגְנָז בּוֹ וְנִכְנָס לְתוֹכוֹ, מִתְמַלֵּא בָאוֹר. מֵאוֹתוֹ הָאוֹר נוֹכְעִים אוֹרוֹת, וְנִיצוּצוֹת יוֹצְאִים מֵאוֹתָם הַשְּׁעָרִים, וּמֵאִירִים הַכֹּל.

אוֹתוֹ הֵיכַל מְכֻסָּה בְּשֵׁשׁ יְרִיעוֹת. אוֹתָן שֵׁשׁ יְרִיעוֹת הֵן חֲמֵשׁ. לִפְנֵי וְלִפְנֵי אוֹתָן יְרִיעוֹת עוֹמְדֵת יְרִיעָה אַחַת רְקוּמָה, וּבְאוֹתָהּ הַיְרִיעָה מִתְכַּסֶּה אוֹתוֹ הֵהֵיכַל, מִמְּנוֹ מְשֻׁגָּח וְרוֹאֶה הַכֹּל.

הַהֵיכָל הַזֶּה הוּא פְּקִיחַת הָעֵינַיִם שֶׁלֹּא יָנוּם. הוּא מְשֻׁגָּח תָּמִיד לְהֵאִיר לְמִטָּה מִתּוֹךְ הָאוֹר שֶׁל אוֹתוֹ הָרָשָׁם. אוֹתָהּ תְּבוּנָה, חֲכָמָה נִסְתָּרָת, רְצוֹן הַרְצוֹנוֹת, (בְּקִשְׁתְּ הַבְּקִשׁוֹת) הִיָּה גְנוּז וְטָמוּן, וְלֹא הַתְּגַלָּה, עוֹמֵד וְלֹא עוֹמֵד, בְּרוּךְ הוּא מִהַמְּכֻסָּה שֶׁבְּמְכוּסִים בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עַד, אָמֵן. (ע"כ הַתּוֹסֵפֶת)

בֵּא וְרֹאֶה, יִתְרוֹ הוּא שְׁנִתְּנָה עֲצָה לְמֹשֶׁה עַל תְּקוּן הַדִּינִים, כֶּף צָרִיף. וְסוּד זֶה שֶׁהוֹדָה לוֹ לְקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְסִדֵּר לִפְנֵי תְּקוּן הַדִּינִים, לְהִרְאוֹת מֵה שֶׁכְּתוּב כִּי הַמְּשַׁפֵּט לֹאֱלֹהִים הוּא, וְלֹא לְצַד הָאֲחֵר. וְהַדִּינִים נִתְּנוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא לְאֲחֵר, שֶׁכְּתוּב חֲקִיו וּמְשַׁפְּטֵיו לְיִשְׂרָאֵל. וּבֵא רֹאֶה, לֹא יִנְהַג אָדָם קְלוּן בְּאֲחֵר, וְדַבֵּר הַדִּיּוֹט דְּבַר הוּא, שֶׁהָרִי בְּמֹשֶׁה כְּתוּב וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה לְקוֹל חֲתָנוּ וְגו'.

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ וְגו'. פֶּתַח וְאָמַר (תְּהִלִּים יח) עַל כֵּן אוֹדֶךָ בְּגוֹיִם ה' וְלִשְׁמֶךָ אֲזַמְּרָה. דָּוִד הִמְלִיךְ אָמַר אֵת זֶה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ בְּשַׁעַת שֶׁרֹאֶה שֶׁכְּבוֹד הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא עוֹלָה בְּעֲלִיָּה וְלֹא מִתְכַּבֵּד בְּעוֹלָם, אֶלֶּא מִצַּד שְׂאֵר הָעַמִּים.

וְאִם תֹּאמַר, הָרִי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא מִתְכַּבֵּד בְּעוֹלָם אֶלֶּא מִשׁוּם יִשְׂרָאֵל – כֶּף זֶה וְדָאִי, שֶׁהָרִי יִשְׂרָאֵל הֵם הַיְסוּד שֶׁל הַנֵּר לְהֵאִיר, אֲבָל כְּשֶׁשְׂאֵר הָעַמִּים בָּאִים וּמוֹדִים לוֹ בְּשַׁעֲבוֹד הַכְּבוֹד שֶׁל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, אִזּ נוֹסֵף יְסוּד הַנֵּר וּמִתְחַזֵּק עַל כָּל מַעֲשָׂיו בְּחִבּוּר אֶחָד, וְשׁוֹלֵט הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ מֵעַלָּה וּמִטָּה.

כִּמוֹ זֶה כָּל הָעוֹלָם, אֵימָה וּפְחַד נִפְל עֲלֵיהֶם מִלִּפְנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא. כִּיּוֹן שֶׁבֵּא יִתְרוֹ, שֶׁהוּא כְּמֹר עֲלִיוֹן שֶׁל כָּל יִתְרֵי הָאֱלִילִים, אִזּ הַתְּחַזֵּק וְשִׁלַּט כְּבוֹד הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַכֹּל.

מִשׁוּם שֶׁכָּל הָעוֹלָם, כְּשֶׁשְׁמָעוּ שָׁמַע גְּבוּרָתוֹ שֶׁל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, זָעוּ. וְכֹלָם הָיוּ מִסְתַּכְּלִים בְּיִתְרוֹ שֶׁהוּא חָכֵם וּמְמַנֶּה גְּדוֹל שֶׁל

כָּל אֱלִילֵי הָעוֹלָם. כִּיּוֹן שָׂרְאוּ שֶׁהוּא בָּא וְעוֹבֵד לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאָמַר עִתָּה יִדְעָתִי כִּי גָדוֹל ה' מִכָּל הָאֱלֹהִים, אֲזַי כָּלֵם הַתְּרַחֲקוּ מֵעֲבוֹדוֹתֵיהֶם וַיִּדְעוּ שָׂאִין בָּהֶם מִמֶּשׁ, וְאֲזַי הַתְּכַבֵּד כְּבוֹד הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל הַצְּדָדִים. וְלִכֵּן נִרְשָׁמָה פְּרָשָׁה זוֹ בַּתּוֹרָה, וְרֵאשִׁית הַפְּרָשָׁה הִיָּה בּוֹ, בְּיִתְרוֹ.

יִתְרוֹ הָיָה אֶחָד מִחַכְמֵי פְרָעָה. לְפָרְעָה הָיָה שְׁלֹשָׁה חַכְמִים – אֶחָד יִתְרוֹ, וְאֶחָד אִיּוֹב, וְאֶחָד בְּלָעָם. אֶחָד יִתְרוֹ – שֶׁלֹּא הָיְתָה עֲבוֹדָה וּמִמְנָה וְשִׁמְשׁ וְכוּכָב שְׁשׁוּלֵט עַל שְׁלִטוֹנוֹ שֶׁלֹּא הָיָה יוֹדֵעַ הָעֲבוֹדָה שָׂרְאוּיָה לוֹ וְאוֹתוֹ הַשְּׁמוֹשׁ שְׁלוֹ. בְּלָעָם הָיָה מְכַשֵּׁף בְּכָל מִינֵי כְשָׁפִים, בֵּין בְּמַעֲשֵׂה בֵּין בְּדַבּוּר.

אִיּוֹב הָיָה פּוֹחֵד בְּפַחַד, וּבְאוֹתוֹ פַּחַד הָיָה עֲקָרוֹ, מִשּׁוּם שֶׁדָּבַר שְׁלִמְעֵלָה, בֵּין שֶׁל קִדְשָׁה בֵּין שֶׁל הַצַּד הָאֲחֵר, לֹא יִכּוֹל אָדָם לְמַשֵּׁךְ רוּחַ שְׁלִמְעֵלָה לְמִטָּה וְלִקְרַב אֵלָיו אֲלֹא בְּפַחַד, וַיִּכּוֹן לְבוֹ וַרְצוֹנוֹ בְּפַחַד וּבִשְׂכָרוֹן הַלֵּב, וְאֲזַי יִמְשִׁיךְ לְמִטָּה רוּחַ שְׁלִמְעֵלָה וְהִרְצוֹן שֶׁהִצְטָרַךְ.

וְאִם לֹא יִשִּׁים לְבוֹ וַרְצוֹנוֹ בְּפַחַד לְאוֹתוֹ הַצַּד, לֹא יוּכַל לְהִדְבִּיק בּוֹ רְצוֹנוֹ, פָּרֵט לְאוֹתָם הַצּוּרוֹת הַדְּקִיקוֹת, וְלֹא בְּכָלֵם, מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם שְׁלִיטִים שְׁצָרִיכִים אֵלֵיהֶם אֶת רְצוֹן הַלֵּב וְהַפַּחַד. כָּל שֶׁכֵּן אוֹתָם דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים שְׁצָרִיךְ אִימָה וּפַחַד וַרְצוֹן יוֹתֵר.

יִתְרוֹ הַצְּטָרַךְ עֲבוֹדָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַצַּד תָּמִיד, בֵּין בְּזִמְן שְׁצָרִיךְ לוֹ לְאָדָם וּבֵין בְּזִמְן שֶׁלֹּא צָרִיךְ לוֹ, כְּדֵי שְׁאוֹתוֹ הַצַּד יִדְבֵּק אֵלָיו בְּשַׁעַה שְׁצָרִיךְ אוֹתוֹ. בְּלָעָם נִדְבֵּק בְּאוֹתָם כְּשָׁפִים, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר.

אִיּוֹב, בָּרַב אוֹתוֹ הַפַּחַד שְׁלוֹ, חָזַר בְּמִצְרַיִם לְפַחַד מִלְּפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשָׂרָאָה אוֹתָם גְּבוּרוֹת וְנִסִּים שֶׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמִצְרַיִם. יִתְרוֹ לֹא חָזַר בְּכָל זֶה, עַד שֶׁיִּצְאָו יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. וְכָל אוֹתָם קִשְׁרִים וְהַצּוּרוֹת שֶׁקִּשְׁרוּ הַמִּצְרַיִם, לֹא הָיוּ כְּלוּם, וַיִּצְאָו. וְאֲחֵר שֶׁטְבַע אוֹתָם בֵּינָם, אֲזַי שָׁב וְחָזַר לְעֲבוֹדַת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

בְּלָעָם לֹא שָׁב וְלֹא חָזַר, שֶׁטְנַפְתָּ (שְׁצוּרָת) הַצַּד הָאֲחֵר הָיָה דְבוּק בּוֹ, וְעַם כָּל זֶה הָיָה מְסַתְּפֵל הַסְּתַפְּלוֹת שֶׁל מְרַחֵק בַּתּוֹךְ אוֹתָהּ טְנַפְתָּ (צוּרָה) וְהַדְּבָקוֹת לְצַד הָאֲחֵר, שֶׁהָיָה בְּצַד הָאֲחֵר יֵשׁ אוֹר דְּקִיק אֶחָד שֶׁמְאִיר סְבִיבוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל א) וְנִגְהָ לוֹ סְבִיב. וְזוֹ הַסְּתַפְּלוֹת קְטַנָּה (וְעַל זֶה) הָיָה מְסַתְּפֵל מְרַחֵק, וְלֹא בְּכָל הַדְּבָרִים.

ובשְׁהִיָּה מִסְתַּכֵּל דְּבַר קָטָן מֵאוֹתוֹ הָאוֹר, זֶה הָיָה כְּמֵאֲחֵרֵי הַכֶּתֶל.
אָמַר וְלֹא יָדַע מָה אָמַר. וְהָיָה מִסְתַּכֵּל בְּאוֹתוֹ הָאוֹר
בְּסִתְיֵמוֹת הָעֵינַי, וְהָעֵינַי מִתְגַּלְגֵּלֶת, וְרוֹאֶה הָאָדָם אוֹר סְתוּם וְלֹא רוֹאֶה.
וְסוּד זֶה שְׁתָּם הָעֵינַי, וּפְרָשׁוּהָ שְׁתָּם – סְתוּם, וְהַכֵּל אֶחָד.

שְׁהִיָּי אֵינן צָד אַחַר שְׁאִינן בּוֹ אוֹר דְּקִיק קָטָן מִצַּד הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ רַב
הַחֲלוּמוֹת, שְׁבָרַב הַתְּכָן יֵשׁ גְּרָעִין אֶחָד שֶׁל חֲטָה, פָּרַט
לְצוּרוֹת הַדְּקִיקוֹת הֵלְלוּ הַחֲצוּפוֹת שְׁכָלָם יוֹתֵר טְמֵאוֹת, וּבָהֶם הָיָה
בְּלָעַם יוֹדָע.

אֲשֶׁר חָלְקוֹ שֶׁל מִשָּׁה, שֶׁהוּא לְמַעַלָּה בְּכָל הַקְּדוּשׁוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת,
וְהִסְתַּכֵּל בְּמָה שֶׁלֹּא נִתְּנָה רִשׁוּת לְאָדָם אַחֵר בְּעוֹלָם לְהִסְתַּכֵּל.
וְכִמּוֹ שֶׁבְּלָעַם הָיָה רוֹאֶה אוֹר קָטָן דְּקִיק כְּמֵאֲחֵרֵי הַכֶּתֶל מִתּוֹךְ אוֹתוֹ
הַצַּד הָאַחֵר, אֵף כֵּן מִשָּׁה מִתּוֹךְ אוֹר עֲלִיוֹן גְּדוֹל וְרַב הָיָה רוֹאֶה לְמִטָּה
כְּמֵאֲחֵרֵי הַכֶּתֶל חֲשׂוֹךְ דְּקִיק אֶחָד שֶׁנֶּרְאָה לוֹ, וְלֹא בְּכָל זְמַן, כְּמוֹ
שֶׁבְּלָעַם לֹא הָיָה מִסְתַּכֵּל בְּאוֹתוֹ אוֹר בְּכָל זְמַן.

אֲשֶׁרֵי חָלְקוֹ שֶׁל מִשָּׁה הַנִּבְיָא הַנֶּאֱמָר, מָה כָּתוּב בּוֹ? (שְׁמוֹת א) וַיֵּרָא
מִלְּאֶפֶס ה' אֵלָיו בְּלִבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה. הַסֵּנֶה הָיָה וַדַּאי בְּתוֹךְ
אוֹתָהּ קְדוּשָׁה, וְנִדְבַק בּוֹ. שֶׁהַכֵּל נִדְבַק זֶה בְּזֶה, טְהוֹר וְטָמֵא. אֵינן טְהוֹר
אֶלָּא מִתּוֹךְ טָמֵא.

וְסוּד זֶה – (אִיּוֹב יד) מִי יִתֵּן טְהוֹר מִטָּמֵא. קִלְפָּה וּמַח עוֹלָיִם זֶה בְּזֶה,
וְקִלְפָּה זוֹ לֹא תִזוּז וְלֹא תִשָּׁבַר עַד הַזְּמַן שֶׁבּוֹ יָקוּמוּ הַיְמִתִּים מִן
הָעֶפֶר, אִזּוֹ תִשָּׁבַר הַקִּלְפָּה, וְאוֹר יָאִיר בְּעוֹלָם בְּלִיִּסְתֵּר מִתּוֹךְ הַמַּח.
אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

כָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל מְחִיב בְּהַחֲלֵט לְלַמַּד חֲכֵמַת הַקְּבֵלָה – וְאִם לֹא לְמַד חֲכֵמַת הַקְּבֵלָה, הוּא מְחִיב לְהַתְגַּלְגֵּל
וְלִבּוֹא עוֹד פַּעַם בְּעוֹלָם הַזֶּה
הֵנָּה נוֹדַע מִפִּי סוֹפְרִים וּפִי סְפָרִים אֲשֶׁר לְמוֹד חֲכֵמַת הַקְּבֵלָה הוּא מְחִיב בְּהַחֲלֵט לְכָל אָדָם
מִיִּשְׂרָאֵל, וְלוֹ לְמַד אָדָם כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, וּבְקִי בְּשׁׁס וּפּוֹסְקִים בְּעַל פֶּה, גַּם מִמְּלֵא בְּמִדּוֹת
וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי דוֹרוֹ וְלֹא לְמַד חֲכֵמַת הַקְּבֵלָה, הוּא מְחִיב לְהַתְגַּלְגֵּל וְלִבּוֹא עוֹד
פַּעַם בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּדִי לְלַמַּד רְזִי תּוֹרָה וְחֲכֵמַת הָאֱמֶת, שֶׁזֶהוּ מוֹבָא בְּכִמְהָ מְקוּמוֹת בְּמִדְרָשֵׁי
חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה.
וְהוּא חַיּוֹב גְּמוּר בְּהַחֲלֵט עַל כָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל, לְלַמַּד וּלְהַבִּין רְזִין דְּאוּרִיתָא וְכָל דְּרָכֵי
הַשְּׁפָעוּתֵינוּ יִתְבָּרַר לְחַתּוּנוֹתֵינוּ, שֶׁהֵם עֵקֶר חֲכֵמַת הָאֱמֶת וְשִׁכְרַת הַנְּשִׁמוֹת לְעֵתִיד לְבוֹא.
(הַרְבַּ הַקְּדוּשׁ רַבִּי יְהוּדָה אֲשֶׁלְּגַ זְכַר צְדִיק לְבִרְכָה, הַקְּדָמָה לְסֵפֶר פִּי חֲכָם)